

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States

Thirtieth year. Published daily by
The Szabadság Printing & Publishing Co.
(An Ohio Corporation Dr. Andrew Cserna, President; B. K. Garra, Secy-Treas.)

Founded by: **E. T. Kohányi** Alapította: **Kohányi Tihamer**

DR. ANDREW CSERNA, Editor

Edited and Published at **Szerkesztőség és kiadóhivatal**
700-702 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.
Telephone: Bell, Main 5336, Central 1237.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Az Egyesült Államokban és Kanadában egész évre: \$6.00; félre: \$3.00. Külföldre: egész évre \$10.00; félre: \$5.00. — Cleveland városában egész évre: \$5.00; félre: \$2.50. — SUBSCRIPTION PATES: United States and Canada one year: \$6.00; half year: \$3.00. — Foreign countries: one year: \$10.00; half year: \$5.00. — Cleveland one year: \$6.00; half year: \$3.00.

Entered at the Post Office Cleveland, O. and admitted for Transmission through the mails as Second Class Matter.

Eastern Office: **New Yorki Irodánk címe:**
Room 603 Tribune Bldg., 154 Nassau St., New York
Uzletvezető: **Joseph Horváth, Manager.**

PETŐFINEK VERSEI A MESSZE INDIÁBAN

A forradalom szelleme A "SZABADSÁG" budapesti levelezőjétől

A "SZABADSÁG" múlt évi november 18-iki számában közölték a nagy hindu költőnek, **Igalbnak** poétikus lívölzetét, mely-lyel Petőfi emlékéhez fordult. Egy hindu irodalmár, aki évekig élt Magyarországon, fordította le Petőfi verseinek leghűbjeit. Ugyanő most újabb fordításokat tett közt a hindu értelmiség egyik angolnyelvű folyóiratában, az "East, and West"-ben.

Upon my knees, I made to her
A burning confession of love,
And I bent to the earth that I may pluck
Flowers and offer her.

In that moment, behind my back
The headman appeared;
And struck my head off...
Which fell right in my hands,
And instead of flowers
I offered it to her.

Let not this noble flame die out
In embers, that burns so bright.
There is a flame within my heart, let down
from heaven,
Which keepeth boiling every drop of blood;
Each heart-beat of mine, is a prayer
For the world's happiness.

Oh, would to God that not empty words
But deeds, this I could say!
Let there be for my deeds, the prize,
Upon a new Golgotha, a new cross.

To die for the good of humanity
What beautiful, what happy death!
More beautiful and happier than
A useless life pleasure-intoxicated.

Say, Fate, Oh say that thus I die
In such a holy way... and I prepare
To which I shall be nailed.

Vajjon nem fognak-e dobogva visszahan-
gozni a szívek Indiában ezekre a versekre?
Hiszen, mintha az ő tulajdon lelkükből fak-
adnának ezek a dalok! Petőfi egész gondolat-
világát oly magukhoz közelíthetnek érezhetik
ma hinduk, mint egyetlen más európai íróét sem.

A művelt hinduk a nyugati költői közül
eddig az amerikai **Walt Whitman** szerették a
legjobban. **Walt Whitman** a szabadság, a demok-
rácia és a nagy emberi közösség érzésének
felsejlesztője volt. Most a nagy amerikai
mellé bevonnak a vele rokonszóló magyar poeta,
Petőfi is. Mennyire **Walt Whitman** érzésére
emlékeztek például (különösen angol nyelven)
Petőfinek ez a költeménye:

The dream is Nature's fairest gifts,
Then opens for us the province of our longings
Which in this world, waking, we do not find.
In dream, the poor man shivers not
With cold, nor hungers feels,
But robes himself in purple,
Walks on soft carpets in beautiful halls.
In dream the king
Condemns not, nor forgives, nor judges...
Enjoys his quiet.
In dream the youth goes to his sweetheart
For whom he grieved in forbidden love
And there dissolves in a burning embrace.
In my dreams I,
Shatter the chains of slave nations!

Igy hatnak el messze földre hosszú idők
multján is az igazi értékek, mint víz színén
a körök, ha követ hajlítunk belé. Petőfi volt ed-
dig egyik legigazabban értünk. Érdekes, hogy
éppen mostanában jelentek meg Németország-
ban **Ady Endre** költeményeinek német fordítá-
sai is. Petőfi óta **Ady** volt a legnagyobb
költőnk és ime, róla is tudomást vesz a kül-
föld.

Ezek a példák buzdíthatják a magyarsá-
got arra, hogy energiát ne felejtse el a szó-
szátyárkodásban, veszekedésben és szeszü-
vésben, mint azt, sajnos, a mai sorsrhesők időkben
is teszi. Az a faj, mely ilyen világáraszó-
léteket tudott szülni, nemesebb erőket is bír,
és Szechenyi utmutatását kellene követnünk,
ki már csaknem száz évvel ezelőtt rámutatott
arra, hogy minden bajunk forrása az, hogy
ezeket a nemesebb erőket paragon hagyjuk
heverni, és kiesinyes tordsalkodásokkal pusztít-
juk energiánkat.

A távoli visszhang, mely a messze Kelet-
ről veri vissza Petőfi zengő szavait, most min-
denre taníthatna bennünket, ha megnyitna
füllünk és szívünk. (B-y.)

SZINÉSZNÖK ÉS ARISZTOKRATÁK

Érdekes házasságok.

EUROPÁBAN a háború sok mindenféle meglepe-
tést hozott. De a legelőbbet
emlegetett furcsaság mégis —
az arisztokraták, a Táraság
krémje, hogyan eszteknek
le a szinpad kölygeihez, aki-
ket a közönség vagy imádat-
tal, vagy pletykára éhes, ár-
gus szemű megállapításokra
támaszkodó pikáns megjegyzé-
sekkel szokott körülvenni.

A közönség megszokta, hogy
az arisztokraták legfeljebb
lícezonokat szoktak kötni a
szinésznőkkel, vagy ha úgy
lehetik művésznőkkel, "komo-
lyabb" kalandba — házasság-
ba — azonban nem voltak
hajlandók belemenni.

Az, hogy ez az álláspont
megváltozott, képezi ma a leg-
több szövegező tárgyat Euró-
pában.

Valóságos invázió indult
meg ezen a téren és ez invá-
zió eredetileg Angliából in-
dult ki, ahol a legelőbb
nevek viselői sürri egymás-
utánban vezették ottlathoz a
szébbnél szébb kóristálynok-
kat.

Legújabb az epidemia
átcsapott Németországba —
és jellemző a németekre, e-
szenczésű házasságok köz-
pontjában nem a szép kóristá-
lynok, hanem többnyire az
előkelő dráma színésznők áll-
nak.

Az arisztokrata szó azon-
ban maga is más fényű Né-
metországban, mint Angliá-
ban. A szellem arisztokratát
is érték, az ipar és kereske-
delem nagyságát is, sőt még
a tudományt is.

Itt van például **Joseph**
Schwarzenberg, Németország
egyik vezető baritonistájának
a házassága. Ez az ur **Clara**
Sielecki vette el, a német —
amerikai követségnek az ö-
vegyét — persze, megszámlál-
hatatlan milliókat együtt.

Itt van **Mary Orska**, egy
drámai nagyság, akit **Bleich-
roder** báró vett el, a világhí-
rű **Bleichroder** bankesport
előnkigazgatója. A báró nagy-
szívű ember — engedő, hogy
a felesége tovább játszik.
A báróné, aki Berlinben a **Sal-
ome** kreálója volt, most egy
pikáns francia vígjátékban
arat nagy sikert.

Agnes Sorna, egy másik
nagynevű drámai színésznő
most lett a felesége **Minotto**
bárónak, akinek a családja
valaha a velencei dogéknak
állt nagyon közeli rokonság-
ban.

Ritta Sacchetto, a világhí-
rű táncosnő **Samojski** herceg
felesége. **Henny Porten** a
"Deception" című film nagy-
széri művésznője egy előkelő
egyetemi tanárnak, **Dr. Kauf-
mann** a felesége.

Különbek **Koch** professor,
a bakteriologia atyámestere is
szinésznőt vett el, **Wohlbrueck**
kiasszonyt, egy operett szub-
rettet — ami kombinációnak
alig furcsa, de hát — ki ta-
nulmányozhatja ki a sziv tit-
kát.

A DYNAMIT-ROBBANASBAN ÖSSZEESKÜVÉST LÁTNAK.

CHICAGO, február 27. — A
McCook-on, Ill., pénteken egy-
szakka felrobbant harminc tonna
dynamit úgrében a nyomozás
számai összeesküvésre vallanak,
jelentette ki **R. M. Perböhner**
helyettes állami tüzrendészeti
felügyelő.

MI AZ IGASZSÁG?

Azt megtudja, ha az alábbiakat figyelmesen elolvassa és emlékezetében tartja.

Az igazság az
hogy dollárjairát sokkal több koronát kap nálunk.

Az igazság az
hogy mi pénzét leggyorsabban és legpontosabban szállítjuk és az átutalt összeget hiánytalanul kifizetjük odaát, amit az át-
vevő sajátkezébe alírt nyugtájával igazolunk.

Az igazság az
hogy megtakarított pénzét nálunk a legbiztosabb helyen hely-
yezzi el és betétje után pontosan megkapja a 4 százalékos kamatot.

Az igazság az
hogy hajójegyeit a hajóutáratul eredeti áráin adunk el és a szükséges iratokat közjegyzői osztályunk a leglégiismerete-
sebben állítja ki.

Forduljon bizalommal hozzánk és eszólni nem fog.
AMERICAN UNION BANK

Főirodánk: **Németh János** elnök. Fik: **157 SECOND AVENUE,**
10 EAST 22nd STREET, New York City, Corn. 3rd Street.
a Banképületben. m. n. 411

A TUDOMÁNYOS EMBERFIGYELÉS

Egy egészséges ötlet.

REGI dolog, hogy egész-
ges, praktikus ötleteket
többnyire a németek produ-
kálnak. Ennek bizonyosságát
már számtalanszor nyújtották
a világnak. Legújabban ismét
olyan valaminek lépik meg az
emberiséget, ami nagyban
hozza fog járulni ahhoz, hogy
az emberiség jobban megis-
merje saját magát.

Az ötlet egy német írónak,
Rudolph Requadtnak az agyá-
ban született meg.

Az ötlet ez — hat kis futó
és hat kis lényét elhelyezni egy
szigeten. Egy olyan évszázad
fekvő szigeten, amelynek a
klímája abszolút egészséges.
Olyan szigeten, ahol elegendő
gyümölcs és más enni való
legyen. Az előbbi körülmény
arra szolgál, hogy a gyerekek
ne legyenek betegek az utóbbi
pédig arra, hogy egészséges,
gyomorlagos semmiféle baj ne
érje őket.

Mi a célja mindennek? Az
a célja, hogy a gyerekek
fejlődését pontos figyelemmel
lehesse kísérni, olyan helyen
és olyan körülmények között,
ahol semmiféle — már emberi
és óvatoss, pontos lelkismerete-
s számítás szerint — zavaró
dolog nem hathat a fejlődé-
sükre.

Egy ilyen szigeten lesznek
a gyermekek, apró koruktól,
olyan kortól kezdve, mikor az
anyjuktól már el lehet őket
szakítani, egészen a maturitás
koráig.

Es közben, anélkül, hogy a
gyermeknek sejténé, tudósok
fogják őket megfigyelni, min-
den lépésüket, minden mozdul-
tatukat, testi és lelki érke-
ségeket minden fázistól le fog-
ják jegyezni pontosan, hogy
megállapíthassák — ime, így
fejlődik az ember. Így fejlő-
dik az ember szabadon, min-
den befolyás nélkül. Így fejlő-
dik és átgéne fejlődik.

A tudományos megfigyelés
eredményét azután közölni
fogják az össze egyetemek-
kel.

Bizonyos egészen, hogy a
pszichológusok és a biológusok
jóvendő feljegyzésére erős
hatással lesz ez az ötlet.

A megfigyelés nemcsak le-
jegyzésen fog alapulni —
még mozgófényképet is fog-
nak a gyerekekről felvenni.
Hadd lássa az utókor, hogy
nem volt csúszás és kitalálás,
ami a feljegyzésekben talál-
ható.

A német ír most van utón,
hogy megfelelő helyet talál-
jon a gyermekeknek.

**Pénzküldésnél—
PONTOSSÁG
Betéteknél—
BIZTONSÁG**

KISS EMIL BANKHÁZA
133 Second Ave. New York

A Posti Magyar Kereskedelmi Bank kizárólagos képviselője

A Magyar Kir. Államvevőbank Menetjegyjárujának kizárólagos képviselője

ker. 411

A vezető iparágak.

CSAK rövid egynéhány évvel ezelőtt még, közvetlenül a háború előtt, 1913-ban, akárci, nagyon rövid gondolkodás után, nagyon könnyen el tudta volna számlálni az Egyesült Államok vezető hat iparágát. Abban az időben, a termelés mennyiségét véve alapul, a hat vezető iparág a következőképpen sorakozott egymá-
után: földművelés, bányászat, a vasutak, a vas és acélipar, a szövőipar és az érzészet.

A napokban valaki azt a kérdést intézte az újság-
hoz, melyek ma az Egyesült Államok vezető iparai. Ma már egyáltalán nem olyan könnyű erre a kérdésre meg-
felelni, mint 1913-ban. Az ipari helyzet azóta erősen megváltozott az Egyesült Államokban.

Az első helyen ma is a mezőgazdaság áll, a terme-
lés mennyiségét, intenzitását és az alkalmazottak szá-
mát véve tekintetbe. A többi ponton azonban nemcsak,
hogy megváltozott a helyzet és sorrendje, de új faktor-
ok léptek fel követelőleg, olyan iparágak, amelyekről
a háború alatt a nagy versenyben mint komoly ellen-
felekről nem is eshetett szó. Az új iparágai az Egye-
sült Államokban, amelyek között ma erős versengés
folyik a vezető pozícióért — a hajózási szállítás, az
automobil, a mozgófénykép és a petroleum.

Ha valaki már most, ezek közül és az említettek
közül akarna az első hat legfontosabb iparágát kike-
resni, erősen zavarba jönne. S ha sikerül is statisztikát
csinálni, az eredmény nem lehet végleges és a megállá-
pítás ennek következtében nem bírhat az állandóság
jellegével.

Ma körülbelül úgy áll a helyzet, hogy a mezőgaz-
daság után a bányászat következik. Beleszámítva az
összes bányászati ágakat, egy esztendő termése, pénz-
ben kifejezve átlagban 7,000,000,000 dollár. 1920-ban
a pontos számadat 6,707,000,000 dollár volt.

A vasutak bruttó forgalma egy esztendőben átlag-
ban 5,000,000,000 dollár, ami ezt az iparágat a harm-
adik helyre hozza.

A következő három helyet nem könnyű megállapí-
tani.

A vas és acélipar bruttó forgalma 1920-ban,
1,236,000,000 dollár volt. Ebbe azonban nincsen bele-
számítva a vasérc bányászata.

Az 1920-ban előállított automobilon értéke
917,470,000 dollár volt. Ehez azonban okvetlenül hozzá
kell számítani azt a 450,000,000 dollárt, ami az auto-
mobil gummi iparban fektült és azt a 184,000,000 dol-
lárt, ami a garázs bérleteket és a munkabéreket fedezi.
Es nem igazságos-e, hogy ide számítsuk azt a pénzt,
amit autók részére adtak ki? Az automobil ipar érte-
ke, pénzben kifejezve, így 1,500,000,000 dollár — ami-
ből az következnek, hogy ezt az iparágat a vas és acél-
ipar elé kell a listában helyezni.

A petroleum-ipar évenként ma, átlag 400,000,000
hordot produkál. Ez a megállapítás maga elég ahhoz,
hogy belássuk, ez az iparág is felülemelkedik a billió-
számra.

1900-ban az Egyesült Államok textil iparának ér-
téket 931,000,000 dollárra becsülték. Azóta, a töké-
befejtés alapul véve, ennek az iparágak az értéke
harminchárom százalékkal emelkedett. 1914-ben a
textil-ipar bruttó értékét 1,460,831,000 dollárra becsül-
ték — ebbe azonban nem számították bele az anyag
költségét.

Az Egyesült Államokban ma körülbelül 18,000 moz-
gófénykép színház van. A statisztika szerint, átlagban
ezek a színházak naponként kétszáz dollárt vesznek
be, vagyis összesen 4,000,000 dollár. Ez viszont annyit
jelent, hogy a mozgófénykép színházak jövedelmé egy
esztendőben 1,460,000,000 dollár — ebből azonban az
adminisztrációs költségek és a képek előállításának a
költsége lemegy, amennyiben ez ismét külön lapra
tartozik.

A hajózás utján való szállítás iparága is nagyon
fontos ma már. Ma 17,000,000 tonna áll az Egyesült
Államok rendelkezésére úgy a tengeren, mint a nagy
tavakon. A statisztika viszont azt állítja, hogy egy
tonna átlagban száz dollárt jövedelmez. Amiből vi-
szont az következnek, hogy a hajózási szállítás egy esz-
tendőben 1,700,000,000 dollárt jövedelmez, ami a teóriá-
ban a hajózási szállítás iparát a vas és acélipar, az olaj,
a textil és a mozgófénykép ipar elé helyezi. De
figyelembe kell venni, hogy nem közlekednek ám az
összes hajók.

A forgalmaknak, az iparágaknak az illetékeken
való táblába állítása nem fedi tökéletesen az igazságot
és a valódi helyzetet. Az iparágak időről-időre vál-
toznak a saját kebelükön belül és változtatják a he-
lyüket, a listában is.

Ugyancsak nem lehet következtetni az egyes ipar-
ágak fontosságára, vagy helyzetére abból, hogy mennyi
munkabért fizetnek ki velük kapcsolatban.

Mindezek a számadatok azonban nem arra valók,
hogy akármelyik iparágat is abban a színben tüntes-
sék fel, mennyiben vannak előnyben a másik felett. A
mi tulajdonképpen mindegy is.

Nem a sorrend a fontos, hanem az a benyomás,
a mit valaki akkor nyer, ha a listát végig nézi és meg-
döbbsz szívvel eszmél rá — ime, ilyen hatalmas, ilyen
óriás ez a mi országunk.

Es ennek a büszke összeállításnak és a szédületes
adatokkal való játéknak tulajdonképpen ez is a célja.

OH, EZEK A MOZICSILLAGOK

Felhíborodás Honoluluban.

DR. ALBERT W. PALMER
a honolulu miaszió iskolá
igazgatója most érkezett meg
onnet Chicagoba és fel van há-
borodva. Es a doktornek erre
alapos oka van. Fel van hábo-
rodva az amerikai ama mozika-
kép ellen, amelyekben a veze-
tő szerepet egy vampír játssa.

Nálunk, ott lent a Ceendes
Ocián szigetén az ilyenmel
nem lehet háni, mondta a düh-
től szikrázó szemmel a doktor,
nem lehet ránk oktrojálni sem-
mit, amit itt a keleten szólnak,
vagy erkölcsöknek, vagy ügyes-
nek, vagy artistikusnak tartan-
ak. A dolog úgy áll, hogy ezeket
a képeket a bennszülötteknek
mutogatják. De a bennszül-
tek nem olyan otobok, mint
azt Hollywood képzeli. Eszek-
ben az emberekben van még er-
kölcsei érzék.

Erkölcsei érzék — ez az.
Es az, ami ezekben az amerikai
mozidirokokban nincsen meg.
Ezek képek a legképtelenebb
dolgot is a vászonra vinni.
Csak igazot legyen, csak immo-
relis legyen, csak mind inkább
táplálja a kiskorúak fantáziáját.

A multkorban az egyik
ültetésényes, aki Amerikából ho-
zott egy filmet, hogy azt a
bennszülött muzsikusnak meg-
mutassa, a képet a helyre kő-
pén felhasználták, mert fel volt
annak a tapasztalás háborodva
és fel volt háborodva azon, hogy

szinésznő, aki egy vampír sze-
repet alakította, miket csinált.
— Miket csináltak ezek a
vampírok — brrr. Ezek a vo-
naglárok. Ezek a hajladoszok.
Ezek a szemjártok. Ezek az
Sielékek. Ezek a cirkolások

A NYOMORGÓ BEVÁNDORLÓK

Akik igazán szenvednek.

NEW YORKBÓL érdekes eta-
tisztikai kimutatás érkezik
ismét. Ez a statisztikai kimuta-
tás azokról szól, akik munka-
nélküli szükülőknek, akik éhe-
nek, akik fázának, akiknek nincs
otthonuk.

A statisztikai adatokat **Roy**
P. Gates, a Better Times című
mozgalm vezetője állította össze
és bocsájtotta a nagyközönség
rendelkezésére.

E szerint a statisztika szerint,
New York városában egyedül,
az utolsó három hónap alatt,
hetvenöt ezer olyan ember jele-
szett a különböző jótékony
egyesületeknél, akiknek nem
volt esze a világon semmijük, a
kik egyedül állottak, akik éhe-
tek, akiknek nem volt egy betevő,
falatjuk, akiknek nem volt hova
lehajítani a fejüket.

Es, ami ebben a legérdeke-
sebb, a hetvenöt ezer ember kö-
zül hatvannyolcezer — idegen
volt.

Az idegenek listáján, a nyo-
morgó idegenek listáján első
helyen szerepelnek a lengyelek,
azután az oroszok következnek.

A szinésznő, aki egy vampír sze-
repet alakította, miket csinált.
— Miket csináltak ezek a
vampírok — brrr. Ezek a vo-
naglárok. Ezek a hajladoszok.
Ezek a szemjártok. Ezek az
Sielékek. Ezek a cirkolások

ma jó gyors egymásutánban az
éjszakai, a németek az osztrákok,
shandánok, a spanyolok. A
listában magyarok nem szere-
pelnek.

Harminc olyan magán jóté-
konyági egyesület van New
Yorkban, ahol ezek a szere-
cselének számíthatnak arra,
hogy emberes bánásmódban fog-
ják őket részesíteni.

A harminc jótékonyági egye-
sület közül csak két van olyan,
ahol korhatárt állítanak fel, a
hol vagy csak fiatal gyerekeket
vesznek fel, vagy csak nagyon
öregeseket — hetvenen felül. A
gyerekek közé számítják ezekben
az egyesületekben még a tízen-
kilenc éves ifjút is.

Hét olyan egyesület van, ahol
a folyamodótól megkövetelik,
hogy fűrdjön meg és csak há-
rom van olyan, ahol a folya-
módót orvosi vizsgálatnak vetik
alá.

KÉSZÜL A HESZKÜ

Kedden délebb
angol király
Lascelles.

WESTMINS
Csak két am
az esküvő

LONDON.
angol főváros
nes szalagok
olyan létes
dám ünnepe
dik, a minora
György király
A nagy készü
kalomból val
ben esküvő
örök hűsége
k a történe
Westminster
mában.

Minden ke-
eseményre, a
látogatót hoz
angol király
kontinens min
ne is beszélni
ról, akik töm
nek azokért a
melyeket az
utónalán áll
a szertartáson
amerikai ves
nagykövet és

Az esküvő
tartás idője
pitótták és a
számítottásg
pontossággal
Reggel 8.45
gaion mezei
nalom, melyen
haladni. 11.12
az apátsgá
candra király
szegzővel, ak
a templom
várni. A kirá
és Henry,
cegek kíséret
örséggel 11.12
templomhoz,
gyülekezett
ben kíséri be
tagjait a temp

Lord Lasc
érkezik meg
melynek olda
zik. 11.28 órá
V. György
szonnyal. A
király felvon
király vezetői
oltárhoz, aho
count várak
nyára. Amig
net, a koszor
előkelősége
gona a 62-ik
játssa. Az an
alatt a Reme
nászdinulóját,
való kivonulá
delsohon hall
ját fogja jár
Terry, híres
burri és york
londoni püsp
lelkész segéd
déli 12 órakor
plomot.

A heregno
téré a főváro
resztül ragyo
A lakosság m
heregno meg
urat választó
utakon, a m
elvonul. állva
amiknek előh
dollárt is fize

Lord Lasc
érkezik meg
melynek olda
zik. 11.28 órá
V. György
szonnyal. A
király felvon
király vezetői
oltárhoz, aho
count várak
nyára. Amig
net, a koszor
előkelősége
gona a 62-ik
játssa. Az an
alatt a Reme
nászdinulóját,
való kivonulá
delsohon hall
ját fogja jár
Terry, híres
burri és york
londoni püsp
lelkész segéd
déli 12 órakor
plomot.

A heregno
téré a főváro
resztül ragyo
A lakosság m
heregno meg
urat választó
utakon, a m
elvonul. állva
amiknek előh
dollárt is fize

Lord Lasc
érkezik meg
melynek olda
zik. 11.28 órá
V. György
szonnyal. A
király felvon
király vezetői
oltárhoz, aho
count várak
nyára. Amig
net, a koszor
előkelősége
gona a 62-ik
játssa. Az an
alatt a Reme
nászdinulóját,
való kivonulá
delsohon hall
ját fogja jár
Terry, híres
burri és york
londoni püsp
lelkész segéd
déli 12 órakor
plomot.

MAGYAROK AMERIKÁBAN

MISSIO TOLEDOBAN.

Kincs István közegei apát és Horváth János alsóóri plebánus két hetet töltöttek a Szent István magyar r. kath. hitközségben.

TOLEDO, O. — A Szent István róm. kath. magyar hitközség gyönyörű templomát zsúfolásig megtöltött mostanában a magyarok minden este. Missió papok érkeztek a hitközségre, hogy vallásos buzgóságra, élő hitre tanítsák, serkenték a hivatelt. Vasárnap óta jó katolikusok és névelgések is áhitattal hallgatják ezeket a missiókat, nemcsak a könnyű csordul ki a hívek szeméből a szentbeszéd és esti ájtatoskodások alatt, de a hatás a hívek tömeges gyónásában és áldozásában is megnyilvánul.



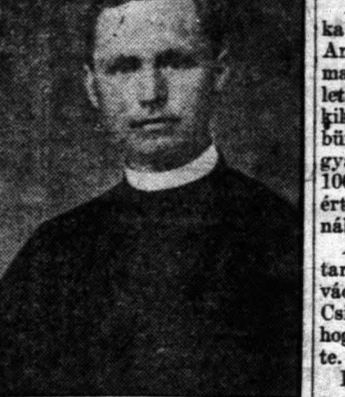
Kincs István.

A nagyszerű lelkigyakorlatok vezetői Kincs István közegei (Vasm.) apátplebánus és Horváth János alsóóri (Vasm.) plebánus. Mind a kettő kitűnő egyházi szónok. Együtt érkeztek Amerikába s együtt járják be a magyar katolikus hitközségeket, hogy tolmácsolják a szülőháza üzenetét és élénkségek a hitéletet az itt élő katolikusok közt. Ahol csak jártak, mindenütt nagy sikerrel eredményt hoztak.

Toledoba vasárnap érkeztek meg Clevelandból, ahol a west sidei Szt. Imre hitközségben működtek két hétig Hartel József plebánus oldalán. Eöregző Elemér plebánus és a Szt. István hitközség előjárósága nagy szeretettel fogadta a két kiváló magyarországi vendéget, akik rövid pihenő után megkezdették áldásos munkájukat itt is.

Bemutatták a két missió páter areképt.

Kincs István a vas megyei felsőórán született 1867-ben. Pappá 1891-ben szentelték.



Horváth János.

Mint káplán Vasszentmihályon, Nagyszentmihályon és Közégen működött. 1899. óta közegei apátplebánus. Egyike Magyarországon legkiválóbb katolikus íróinak. Irodalmi működésével már káplánkorában feltűnt mint a Magyar Szemle munkatársa. Nagybáb művei: "A leányomok fia", négykötetes regény; "Tarka világ", "A Magyar ég alatt", "A testvérek". "A vadon gyermeke" humoros elbeszélések több kiadást ért. Legutóbb az Ujlap, a Zászlónk, a Népszövetség és az Alkotmány ünnepi tárcáihoz írt.

Kincs István sokat utazott a Szentföldön, Olaszországban, Franciaországban, Spanyolországban, Afrika északi országában. Utazásairól tárcákban számolt be a napilapok és folyóiratok hasábjain. Ő alapította 1908-ban az első magyarországi hitközségi bankot Közégen. Ez a bank 1920-ban már huszonegmillió koronát forgatott. Jövődelme a közegei róm. kath. hitközségé.

SZÉNVIDÉKI HIREK.

Közl.: Andrásszky Gyula a Szabadság irodavezetője, Box 492. Catlettsburg, Ky.

TEMET A BANYA.

NEW HALL, W. Va. — Borsodmogy, novaj Farkas János magyar bányász, mint szerető férj és gondos családapa, szokásához híven reggel családjától elbúcsúzva elindult a bányába, a hol rendes napi munkájához látott s nem vette észre az életét veszélyeztető lejáró követ, amely egyenesen alá zuhant s halálosan összezúzta. Még a bányában kisenvedett. Lakásán helyezték ravatalra. Kopszójánál bányászársai virasztottak.

Kopszóját kézen vitték az állomásra Kovács Imre, Szanyi István, Sitkó István, Perka Ferenc, Lovácsik Ferenc, Bárány István, Kulcsár András, Bajusz András, Perka Ferenc, Kiss János, Kaló Antal, Pálóczi István, Horváth Kálmán, Mátyás János, Tóth András, Mester Samu, Kovács István, Kiss József, Dudás József, Kiss József, Kormány Miklós, Horváth József, Ibulá József, ahol a Pocahontas felinduló vonaton helyezték el. Utolsó útjára elkísérték Lovácsik Ferenc, Szanyi István, Sivák András, Sitkó István, Perka Ferenc, Kovács Imre, Horváth Kálmán, Kovács István és neje, Horváth József, Kormány Miklós és neje, a hol temetésére kivonult a Verhovay Segély egylet pocahontasi 23-ik fiókja. Bodányi Lajos egyleti elnök vezetésével zászlójuk alatt egyleti gyászszízen.

Temetésén a pocahontasi r. kath. plebánus celebrált. Beszentelés után kikísérték egyleti és bányász társukat a pocahontasi temetőbe.

Farkas János tagja volt a Verhovay Segély egylet 316-ik fiókjának, a Munkás Bn. Egylet és a Leszing, Pa. Magyar Bányász Egyletnek. A Szabadságnak régi olvasója, aki házánál mindig szeretettel fogadta a lap képviselőjét s szívesen látta vendégül.

Halálával a Szabolcs, nyírbálgányi születésű nejt, Szóke Erzsébet hagyta özvegyen. János, László, Imre és József fiát árva. Farkas László testvérét Elwood City, Pa., öz. Farkas Pálné, szül. Bartók Anna édes anyját, Erzsébet, Margit és Rozália férj. öz. Csuha Istváné testvérét Borsodm., Novajban élti gyászba, a kiknek a gyászkeretes szomorú hirt vivővel megérkezte után vehettek tudomást megrendítő haláláról.

CSALÁDI GYÁSZ.

LOGAN, W. Va. — Vitéz Gyula a magyar bányászok kedvelt szabó rövid szenvedés után váratlanul elhunyt. A gyászaház helyezett ravatalra, kopszójára élő rózsából font koszort helyezett a családja. Rózsakoszort küldött az édes atyját korán elvesztett Gyula fiának Logan, W. Va.-i High School iskolatársai.

A házánál a gyászszertartás elvégzése után hosszú autósorokban indult el a gyászmenet a Whitman Creek, W. Va. temetőbe. Temetésén megjelentek Mr. Emsweller High School tanár vezetésével a Logan, W. Va. High School növendékei, kik közt egyetlen egy magyar tanuló van, az elhunytak 15 éves Gyula fia.

A Verhovay Segély egylet 248. fiók összes tagjai, melynek az elhunyt tagja volt, Somogyi István egyleti elnök vezetésével egyleti gyászszízen.

Borbély József stóros és neje Simon Mariska az elhunyt komját, Tárcányi János Cheritty Bottom, W. Va. magyar stóros, Bartha Lajos a First National Bank magyar osztály vezetője, Paska Demeter, Tamás Miklós, Zékány Sándor, József Zékány Sándor, Domokos József magyar bankár, Vida István, Szanyi István kísérték ki a temetőbe. Vitéz Gyula 44 évvel ezelőtt Sopronmogy, Bányog községében született. 1902. november 18-án esküdték örök hűséget az esztergomi r. kath. templomban Polk Bozálának, 1903-ban érkezett Clevelandba, O. hova 1904. évben nejt és anyósát is maga után kihozatta. 1916-ban költözött Loganba. 19 éves boldog házasságukat 56 évig gyermekek áldotta meg az Eg. Ur névszerint Gyula, Aranka, Margit, Vilmos s Mariska. Halálával feleségén és a gyermekein kívül anyósát, öz. Gál Istvánné Balogh Mariát, sógorját Gál Jolánt Logan, W. Va.-ban, született Vitéz Péter és neje Fülöpé Rozát, továbbá Agnes és Flóra testvérét a szülőházában ejtette gyászba.

ÚJ TEMETKEZŐ.

LOGAN, W. Va. — Borbély József magyar bányásztervező jelenben J. E. Deer Co. név alatt a mai kornak megfelelő undertakarókat nyújt.

FEDÁK SÁRI

Amerikai Vendégjátékának Naptára:

Detroit, Mich.	FEBRUÁR 28-ÁN, ESTE 8 ÓRAKOR a Kis Színházban	János Vitéz
Detroit, Mich.	MÁRCIUS hó 1-én, ESTE 8 ÓRAKOR a Kis Színházban	Bob Herceg
So. Bend, Ind.	MÁRCIUS hó 2-án, ESTE 8 ÓRAKOR a Magyar Házban	János Vitéz
E. Chicago, Ind.	MÁRCIUS hó 4-én, ESTE 8 ÓRAKOR a Szabó Hallban	János Vitéz
Chicago, Ill.	MÁRCIUS hó 6-án, ESTE 8 ÓRAKOR a Groto Thea.	Falu Rossza
Milwaukee, Wis.	MÁRCIUS hó 6-án, ESTE 8 ÓRAKOR A. Plackinton Hall	János Vitéz
Chicago, Ill.	MÁRCIUS hó 8-án, ESTE 8 ÓRAKOR a Groto Thea.	Bob Herceg
E. Chicago, Ind.	MÁRCIUS hó 9-én, ESTE 8 ÓRAKOR a Magyar Házban	Bob Herceg
So. Bend, Ind.	MÁRCIUS hó 9-én, ESTE 8 ÓRAKOR a Magyar Házban	Bob Herceg
Akron, O.	MÁRCIUS hó 10-én, ESTE 8 ÓRAKOR a Perkins Iskolában	Bob Herceg
Cleveland, O.	MÁRCIUS hó 12-én, ESTE 8 ÓRAKOR a Hanna Theatre-ben	Magnás Miska Falu Rossza
Buffalo, N. Y.	MÁRCIUS hó 13-án, ESTE 8 ÓRAKOR a Polak Cadets Hall	János Vitéz

Nagy zenekar. Jegyek a szokott helyeken máris kaphatók. Amerikai Magyarok! A Rátkay Márton társulata Fedák Sárival nagyon fáradságos, nehéz munkát végez, amikor városról városra járva, a ti gyönyörűségekre játszik színházat. Rajongjátok körül, ünnepejétek Fedák Sárít és a színházát többi tagjait. Adjátok neki a szíveteket, ő is szívének drága kincseit szórja szét az amerikai magyarok közt.

MAGYAR BANYÁSZ ESKÜVŐ VERHOVAYOK PORTAJÁRÓL.

NYILATKOZAT.

A VERHOVAY SEGÉLY EGYLET ÖSSZTÁRSÁGAHOZ.

WHITMANS, W. Va. — Vas megye, gasztonyi Chányi Sándor magyar bányász esküdték örök hűséget a Vas megye, vasszegényi Molnár Gábor és a Vas megye, kememesgöyösi szül. neje Gees Karolina szeretetteljes leányának Lászlónak.

Az egyházi szertartást a Logan völgyi ref. lelkes végzte. Koszortosulagok: Polinger Ilonka és Molnár Jolán. Vőfélyek: Molnár László és Molnár Károly. Nászszó: Borics Istváné, Pocsik Lidia és Bokkon Józsefné Vancza Mária. Násznapok: Bokkon József és Borics István voltak.

Az egyházi szertartás elvégzése után feleségen terített lakodalmi ebédhez ültek az örömszülők házánál a szívesen látott vendégek.

BANYÁSZBAL.

MONITOR, W. Va. — A magyar lakta bányatelepen fényesen sikerült bált tartottak. A bál sikerét fokozták Sényi Ferenc vezetésével a Logan völgyi magyar bányász banda szünni nem akaró talp alá valói.

A jegyeknél id. Zékány Sándor Cheritty Bottom, W. Va. lakos bányakövés, míg a hústólkél Paska Demeter aramai magyar bányász fáradoztak. A jól sikerült bál bevételé meghaladja a 80 dollárt.

BŐZSI, NE SIRJON!

Ahol csak zongora, hegedű, vagy egyéb hangszer van amerikai magyar házában, mindegyik szeretőnk a "Bőzsi, ne sirjon" kottáját és szövegét, hogy játszassék, énekelhessék. Laluk Ferenc most lehetővé tette, hogy mindenki megszerehesse nemcsak ezt a dalt, de a "Pirike az én kis angyalom" ropogós csárdást is, a melynél érdekesebb és fülbemászóbb magyar nóta kevés van. Megjelent mind a két dal együtt. Kapható Clevelandban a Szabadság hírközlőadában, a magyar patikákban, fonográf és zeneműkereskedésekben, de megrendelhetők a csinos kottalapok postán is. A kiadvány ára 50 cent. A postai rendelést így emezük: Frank Laluk, 2056 W. 47th St., Cleveland, O.

NEZZEN A TÜKÖRBE.

A jó egészség kifejezése van arcan, vagy pedig megnyult, sápadt arcot lát benne? Az utóbbi esetben minden ember ismeri az őn történetét, aki csak látja. Egy nő sem akarja pedig, hogy valaki sajnálkozzon rajta. Van egy mód arra, hogy az ideges, fáradt kifejezés elhárítsa az angyalt és hogy testéig is rendezze járjon. A legjobb gyógyszer, a Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound megerősíti az idegeket és felelőssé az egész szervezetet.

KITÜNŐ ALKALOM Egészségének visszanyerésére Kérésesen fel V. C. THOMAS Doctor of Chiropractic 823 Prospect Ave. Tel. Main 243 35-59 és V

Dr. A. V. WEINBERGER DAYTONI NEVES MAGYAR ORVOS-SEBÉSZ Férfi és női bajok szakorvosa. 710 Lindsey Building, Dayton, Ohio Levelekre válaszolok. kez

CLEVELANDI K-R-Ó-N-I-K-A

CLEVELANDOT IS MEGHÓDITOTTA FEDÁK SÁRI

Rátkay Márton színházának pazar előadásai. — Példátlannul nagy számu közönség nézte végig a pompás előadásokat. — Teljes sikert aratott a nagyszerű színház.

NYOLC hónappal ezelőtt ki- gyött Magyarországból egy színész elhatározta, hogy komoly, igaz magyar színházat akar csinálni Amerikában. Nyolc hónapon keresztül, — amint az előrelátható bizonyosság volt, — a csilodások ten- gerében fudokolt és nyolc hét- napon keresztül nevettek rajta azok, akik beteges örömmel hangoztatták mindenkor a magyar művészet történelme. amerikai-magyarság "éretlensé- géhez" feladat elé került a "kritikus". Most fedezte fel Fedák Sárít? És most írjon "kritikát" a János Vitézről! Ezzel igazán csak lekicsinyel- és lebecsülte az amerikai-ma- gyarság szellemi érettségét. A János Vitéz "ma már" a magyar irodalom "klasszikusai" közé tartozik és Fedák Sári nevének örökéletűsége hirdeti már a magyar művészet történelme. Talán a leghevesebb az len-



Fedák Sári, mint János Vitéz.

get" és alacsony járó gondolataikat, tudatlanságukat és hét- köznapú eszjárásukat azzal az olesó kifogással magyarázzák, hogy az amerikai-magyarság kulturális igényeinek kielégíté- sére a legprimitívebb eszközök, a legmegfelelőbbek és azt kell szállítani nekik, mert csak an- nak van piaca.

Nyolc hónapon keresztül na- gyobb harcot vívott Amerikában Rátkay Márton, mint a régi Magyarországon a színészet első vándorostálait, akiket a társadalom szűzöztötteinek tekintet- tek. De Rátkay Mártonban, a régi, az igazi színész-lelkek tüze ég. Rátkay Márton azok közé a kivételes színészek közé tartoz- nik, akik hitványan, magasztos- nagy és nemes hivatásnak tekint- k a színészetet.

Tegnap, februárján havának 26-dik napján, megállítottuk, hogy a hosszú, a nehéz küzde- lem végetért: Rátkay Márton csatadöntő, hatalmas, nagy dia- dalmat aratott. Feljöttellenül nagy ez a győzelem, melynek sikerében a hátteret csináló ve- zérkari főnökkel egyenlő arány- ban osztozik a nagy esztá had- vezér: Fedák Sári. Minden di- ceséret, tisztelet és elismerés Rátkaynak, de Fedák Sári se- gítése nélkül, nem arathatótt volna ilyen mindent-elsőpró di- adalm.

A JÁNOS VITÉZ" második felvonása után történt, amikor utóljára köszöntö meg a példátlanul nagy számu közönség ovációját Fedák és Rátkay, — egy szerény, kicsi ibolya- csokor epült a nézőtérrel a színpadra. Senki sem tudja, ki dobta fel, senki sem tudja, ki hálálta meg ilyen szép, követ- len formában a művészet pazar ajándékát. De ez a kis ibolya- csokor sebb volt és többet je- lentett, mintha az előzetesen megrendelt és gyűjtés: alapon megvásárolt virágcsokrok és kosarak tömegét rakta volna a vendégművész "lábai" elé a színpad mindennapiasság. Egy névtelen clevelandi magyar lé- lek szerete hajtotta ezt az ibolyacsokrot a színpadra és ezérv volt benne az egész cleve- landi magyarság elismerése és hálaia.

A TULAJT MEG

Anyagiilkos

FEKETE KA... volt ez az... megejtett... ban a fru... látszott.

Hamarosan... bíró és... a helyszíne... gyilkosság... sőt a törv... tők vélemény... hogy Harma... tett véget... ban.

Az állam... talt és agilis... zineky Fer... löt és Osváth... csoportvezető... arra ösztön... felsőbb utas... nyomozzanak... tük is egy... anyan gyant... matinét a sa... fer István g... A két def... kimélve let... zást, melynek... nut mindenk... Osváth és... is-Harmatlen

ESTE a Bob Herceg került színre. Ez a kedves patinájú magyar operett minden clavul- gása mellett, még mindig közel felelőzik a közönség szívéhez. — Mintha régi fénykép-albumban lapozgatnánk, régen látott arcok emlékein merengve. Kopogtat a képek, primitív a kivitelük, mégis kedvesek nekünk és épp oly szívesen nézzük, mint amily meghatóssággal hallgatjuk a Bob Herceg öreg, zenelóra-szerű könnyű melódiát.

Öreg magyarült mellettem a zavaros nézőtérben. Amikor az első felvonás elején a királyi kasszély erkélyen keresztül beront a színpadra Bob herceg, hangosan felkiáltott: "jaj, de jól néz ki!" és hangzatosan egész este, valahányszor Fedák Sári megjelent a színpadon: "jaj, de jól néz ki!" És törvényszerűen minden tap- solta a tenyerét mindenki szí- ven.

Fedák Sári mellett az esti elő- adáson, a Hegedüs pár jutott vezető szerephez. Várady Julis, bájos, szubtilis Annie volt és éneken, játékokban egyaránt olyat nyújtott, amely legszo- rubb mértékkel is mérve, méltó partnerévé tette a magyar ope- rettetek színpad legragyogóbb csil- lagának. Hegedüs Lajos gróf Lancaster szerepében tehetsé- ges méltóan érvényesült. Horváth Lajos Pomponius szerep- ben minden szavával, minden modulatáival megkacagatta a közönséget és nagyon jó volt szokatlan szerepében Nyikos Zeigmund.

Rátkay Márton, a horvály ma- latságos alakját játszotta ug- aron csak Rátkay Márton tud játszani.

Az est meleg sikeréből jelen- tős részt foglalhatnak le a töb- bi szereplő is, elsősorban Ke- nesevnyé, aki a királyi néha- s szerepét sikeresen töltötte be, Fellegi Lola, Vámos Vilmos, Hegedüs Henrik, Papp István.

Lorain Pharmacy Co. A GERZSENYI PÉTER magyar patikája 4322 Lorain Ave. a West 44th utca sarkán, Cleveland, Ohio. Receptek lelkiismeretes elkészíté- se, hazai gyógyszer, pipere és illatszerek nagy raktár. Előzetes magyarországi kizsoltás. Tanúsított bizalommal fordul- nak hozzá. kp-411

tan. Azt hiszem, kézzel a vízen keresztül ment. Az a ellenkező oldal, — mondta a parancs- a pap pokoli hangja: Ebben a pillanatban a cella fölében kitalította.

